

Artsen.

Stæborg.

Kammarskandshö

Östergötland

Utgräfningsarna vid Stæborg.

(Från Söderm. Nyh. korrespondent).

Sedan konung Oscar efter sitt besök på Stæborg den 10 augusti i fjol avisat medel till bekostande af sådana skyddsåtgärder, som skulle kunna skydda lämningarna af denna stolta vasa-borg från vidare förstöring, har en enskild person ställt ett belopp af, som vi hört uppgifvas, 2,000 kr. till historie- och vitterhetsakademiens förfogande för en noggrannare undersökning af det gamla slottets ruiner.

De historiska utgräfningsarna här, som ledas af den på detta område väl kända ingenjören Lundberg från Lund, känd såsom en framstående kyrkobyggare och skapare af den svenska cementfabrikationen, ha sedan några veckor tillbaka utförts med en arbetstyrka af 15 man och äro nu i det närmaste avslutade för året. Meningen är, att de skola fortsättas nästa sommar.

Resultatet af arbetet har blifvit att grundmurarna blottats, så att en noggrann planritning af borgen kan uppgöras, och därmed är uppgiften för detta årets utgräfningar löst.

Borgen, belägen på en icke särdeles hög bergknalle tät invid Slättbaken, har på alla sidor varit omgifven af en ringmur af mycket oregelbunden form, hvilken bestämts af grundbergets sträckning. Innanför ringmuren låg storborgen, en två våningars byggnad af 40 meters längd och 14 meters bredd, under hvilken sträckte sig två stora af tegel hvälfda källare, samt ett eller möjligen flera smärre källar- eller fängelserum. Stora slottsporten var belägen i nordöstra hörnet och utgjordes af två låga hvalf antagligen med port eller galler att vinda upp och ned. I muren syas på ömse sidor hålen för den omkring 30 cm. tjocka ekbjälke, som utgjort portens rigel. Öfriga portar och dörrar ha genom vridning öppnats, såsom i dörrpoststenarna inhuggna spår tydligt utvisa. Till vänster inom stora porten var bagarstugan. Ugnens årl är lagd alldeles som i nutida bakugnar. En askhög utvisar tydligt, hvarifrån ugnen eldats. Utom Storborgen och stundom sammanhängande med denne ha funnits flera smärre, under olika tider uppförda byggnader.

Hufudbyggnadens inre är fylld af de säkerligen på Gustaf Vasas befallning raserade sidomurarna, hvilka i fallet krossat källar- och fängelsehvalfven.

Stora mängder af kreatursben samt kol har man funnit på flera ställen inom borgen. Kolet visar, att endast furu och gran, och det af jämförelsevis ringa dimensioner användts till bränsle. Eljest finner man ingenstädes något spår af virke, ty detta har naturligtvis fullständigt multnat, där något sådant vid borgens rasering möjligen lämnats kvar. Allt användbart virke såsom portar, bjälkar, takresning m. m. har liksom byggnadssten blifvit bortfördt till det af Gustaf Vasa byggda slottet, som ligger blott 15 å 20 minuters roddväg därifrån.

Enär borgen öfvergifvits och raserats under fredstid, kan man ej vänta att i ruinerna göra några fynd af vapen eller husgeråd. De enda föremål, som nu hittats äro ett silfvermyrt, på ena sidan släkt, på andra försedt med tre kronor och inom dessa bokstafven E; en pilspets af järn samt en kulstöptång, hvilken senare visar, att man här användt handvapen med omkring 1 centimeters kaliber. B.

Östergötlandsk. Tidningen
2.13/8 1902.